

การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา
ในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุราษฎร์ธานี เขต 2

The Development of Internal Supervision Process of Primary Schools in
Thachang District under Suratthani Primary Educational Service Area Office 2

¹อลงกรณ์ ไกรสินธุ์ (Alongkorn Kraisin)

²สถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์ (Sathaporn Sangkhaosuthirak)

³บรรจง เจริญสุข (Bunjong Jaroensuk)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University)

Email: along_aom@hotmail.com

Received April 27, 2021; Revised May 7, 2021; Accepted July 15, 2021

Abstract

The objectives of this study were as follows: 1) to study the state of internal supervision of primary schools in Thachang District; 2) to develop the internal supervision process of administrators and teachers involved in the internal supervision; and 3) to assess the development of internal supervision. This study was conducted by an action research method including four steps: planning, action, observation, and reflection; and took two cycles. The target group involved 21 participants, including administrators and teachers of primary schools in Thachang Network 2 of Thachang District, which were selected by purposive sampling. Data were collected by a questionnaire, a test, and a satisfaction questionnaire. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, and content analysis. The research findings were as follows: 1) the internal supervision of the schools had not been developed continuously. Consequently, the schools lacked the quality in educational management and the target group was not concerned with the supervision; 2) The development of the internal supervision process showed that the knowledge and understanding and internal supervision process of the target group after attending the workshop was higher at a statistical significance level of 0.01; and 3) the assessment of the development showed that the target group dared to express opinions and ask questions, attended the workshop with interest, and

were able to apply the internal supervision process in schools at a very good level. The target group was satisfied with the internal supervision at the highest level.

Keywords: internal supervision; supervision process; development of teachers

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง 2. พัฒนาระบบการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องของการนิเทศภายใน และ 3. ประเมินการพัฒนาระบบการนิเทศภายใน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนผล ดำเนินการ 2 วงรอบกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนประถมศึกษาในเครือข่ายท่าฉาง 2 อำเภอท่าฉาง จำนวน 21 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบแบบประเมินทักษะ และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และการสังเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นผลทำให้โรงเรียนขาดคุณภาพในการจัดการศึกษา รวมถึงผู้บริหารและครูไม่ได้ให้ความสำคัญกับการนิเทศภายใน 2) การพัฒนาระบบการนิเทศภายในผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจและทักษะกระบวนการนิเทศหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ผลการประเมินการพัฒนาระบบการนิเทศภายในพบว่า ผู้บริหารและครูกล้าแสดงความคิดเห็น ตั้งคำถามและเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยความสนใจ สามารถนำกระบวนการนิเทศไปปรับใช้ในสถานศึกษาของตนเองได้ อยู่ในระดับดีมาก ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การนิเทศภายใน; กระบวนการนิเทศ; การพัฒนาครู

บทนำ

บทบัญญัติด้านการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 บทหลักในหมวดที่ 5 หน้าที่ของรัฐธรรมนูญ 54 (Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017) รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับส่งเสริม และสนับสนุนในการจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล มาตรา 258 ด้านการศึกษา กล่าวว่า ให้มีกลไกและระบบผลิต คัดกรองพัฒนา ผู้ประกอบวิชาชีพครู และอาจารย์ให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม

กับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู และมาตรา 258 ด้านการศึกษา กล่าวว่า ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวโดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

ระบบการศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เมื่อประเทศมีระบบการศึกษาที่ดีก็จะส่งผลให้ประชากรในประเทศนั้นเกิดความรู้ ความรู้ที่ดีสามารถนำมาใช้พัฒนาคนให้มีความสามารถที่จะประกอบสัมมาอาชีพและเอาตัวรอดได้ พัฒนาให้มนุษย์ได้เติบโตทั้งทางด้านสมอง สติปัญญา ควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยตรง จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในระบบส่วนใหญ่จัดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานเฉพาะด้านที่ตั้งขึ้นมาทำหน้าที่ปลูกฝังทักษะความรู้และค่านิยมแก่ผู้เรียน การจัดการศึกษาในภาพรวมเป็นเรื่องที่สังคมและผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทุกระดับต้องร่วมมือกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ดังที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้ง ด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและการศึกษา ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐาน ความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (Ministry of Education, 2008)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย (Office of the Education Council Secretariat, 2017)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียน ที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพ ผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง 2560) นั้นจะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จมีองค์ประกอบและมีปัจจัยคือ คุณภาพของผู้เรียน ที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ว่าผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 จึงทำให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จในการพัฒนา 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา (Office of the Basic Education

Commission, 2019) ซึ่งทั้ง 3 กระบวนการจะมีความสัมพันธ์กันที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาการศึกษา มากที่สุด โดยเฉพาะกระบวนการนิเทศการศึกษาถือเป็นกระบวนการสำคัญกระบวนการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จะต้องมีความร่วมมือกันในการปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนของ ครูภายในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อีกทั้งการนิเทศการศึกษา ยังเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศการสอนและผู้บริหารนิเทศซึ่งผลลัพธ์อยู่ที่คุณภาพการศึกษาและ คุณภาพผู้เรียน ผู้นิเทศจะเป็นผู้ร่วมพัฒนาแผนการนิเทศจากการสังเกต ค้นหาปัญหา การวิเคราะห์ เก็บรวบรวม ข้อมูล และสรุปผลการนิเทศ เพื่อนำมาใช้ในการปรับเปลี่ยนการนิเทศในรูปแบบใหม่ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของ การจัดการกระบวนการเรียนการสอน ผู้นิเทศจึงเป็นส่วนสำคัญในการนิเทศภายในที่จะเป็นสิ่งขับเคลื่อนให้สถานศึกษา เปลี่ยนทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันโลกยุคศตวรรษที่ 21 (Office of the Basic Education Commission, 2013)

จากการจัดการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยภาพรวมยังไม่เป็นที่น่าพอใจ จะเห็นได้จากการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชาติ (Ordinary National Educational Test: O-NET) ปีการศึกษา 2562 ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานใน ระดับเขตพื้นที่ หน่วยงานและระดับชาติโดยมีคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นและรายวิชาต่าง ๆ ในภาพรวม ดังนี้ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ภาษาไทย ร้อยละ 47.95 ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 30.86 คณิตศาสตร์ ร้อยละ 31.60 และ วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 34.30 มีผลคะแนนค่อนข้างต่ำ ซึ่งเป็นสาเหตุมาจากการบริหารจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ เดิม ๆ ของครูผู้สอน อีกทั้งครูผู้สอนยังไม่เข้าใจในเรื่องของการนิเทศ ซึ่งเกิดจากการนิเทศภายในของแต่ ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงมีทั้งปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนิเทศ ยังขาดความต่อเนื่อง และความเป็นเอกภาพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียนพบว่า การนิเทศภายในมีความแตกต่างกัน มีทั้งปัจจัย ที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนิเทศ การนิเทศภายในยังขาดความต่อเนื่องและความเป็นเอกภาพที่สอดคล้อง กับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคประเทศไทย 4.0 และการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและ คุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การนิเทศภายในโดยใช้ ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ตามนโยบาย 2562 ปีทองแห่งการนิเทศภายในห้องเรียนเป็นฐานเพื่อ คุณภาพของผู้เรียน เพื่อสร้างความเข้มแข็งการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุ เป้าหมายการจัดการศึกษาประเทศไทย 4.0 ซึ่งครูผู้สอนจะมีความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายในมากขึ้น มีแนวทางใน การนิเทศภายในที่ถูกต้องและเป็นระบบ และสิ่งสำคัญก็คือ ครูผู้สอนจะได้มีการเตรียมตัว วางแผน จัดลำดับขั้นตอน ในการสอนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับนักเรียนยิ่งขึ้น พร้อมรับการนิเทศภายในที่ถูกต้อง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาใน อำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพและเป็นแนวทาง ในการนิเทศภายในให้เกิดขึ้นในทิศทางเดียวกัน ทำให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาของครูผู้สอน เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้กับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2
2. เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของผู้บริหาร และครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนาระบบการนิเทศภายในของผู้บริหาร และครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามวงจรการพัฒนาระบบของกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2008) เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยปฏิบัติการกิจกรรมการพัฒนาและดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (PIDRE) คือ การวางแผนการนิเทศ (Planning) การสร้างความเข้าใจและการเตรียมการนิเทศ (Informing) การปฏิบัติการนิเทศ (Doing) การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing) และการประเมินการนิเทศ (Evaluating) โดยใช้กรอบการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นแนวทางในการปฏิบัติของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรในการพัฒนาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำนวน 17 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นผู้บริหาร 17 คน ครูผู้สอน 190 คน รวมทั้งสิ้น 207 คน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการพัฒนาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนประถมศึกษาในเครือข่ายท่าฉาง 2 อำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำนวน 21 คน โดยเลือกแบบเจาะจง โดยผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยปฏิบัติการพัฒนาและดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วงรอบ มีขอบเขตระยะเวลาดังแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2564

ทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมาสรุปการพัฒนาการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ดังนี้

การนิเทศการศึกษา หมายถึง หน้าที่ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการสอน ซึ่งเป็นการสอนในเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผลการ

เรียนการสอน (Glickman, Gordon & Ross-Gordon, 2012) ซึ่งจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา เป็นการดำเนินการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมครูให้มีเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาและความมั่งคั่งในวิชาชีพในระยะยาว ซึ่งจะส่งผลสูงสุดต่อคุณภาพการเรียนการสอนความมั่งคั่งและการพัฒนาดังกล่าว ขึ้นอยู่กับระบบที่มีพื้นฐานจากความไว้วางใจและการให้การสนับสนุน ความพยายามของครูในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนในชั้นเรียน

สรุปการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ที่ทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครูเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน เป็นการเพิ่มโอกาสให้สถานศึกษาได้พัฒนาและส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถานศึกษาโดยพัฒนา สำนวณ วิเคราะห์ วิจัย อันจะนำไปใช้ประโยชน์ให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา

การนิเทศภายใน เป็นลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติเพื่อให้การนิเทศการศึกษาประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ขั้นตอนการปฏิบัติจะสามารถแบ่งออกได้หลายวิธีโดยมีขั้นตอนหลักคือการวางแผนการให้ความรู้การลงมือปฏิบัติการให้กำลังใจและการประเมินผลการนิเทศ เป็นแนวคิดเกี่ยวกับงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนซึ่งเป็นการสอนในเรื่องหลักสูตรการจัดการครู การสอนการจัดสื่อการสอนสิ่งอำนวยความสะดวกการเตรียมและพัฒนาครูรวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน (Glickman, Gordon & Ross-Gordon, 2012) กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ เพื่อช่วยให้งานดำเนินไปเป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพ (Achicson, 2003) ซึ่งกิจกรรมการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นหัวข้อกิจกรรมที่จะนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบวิธีการนิเทศตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศหรือพิจารณากำหนดรายละเอียดในการดำเนินการนิเทศในแต่ละครั้งหรือแต่ละรายการให้เป็นไปตามหลักการและกระบวนการนิเทศได้แก่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ใหม่

สรุปกระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญโดยสามารถทำตามลำดับขั้นตอนของหลักการได้ เพื่อให้การนิเทศประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น การวางแผนงาน การให้ความรู้ การลงมือปฏิบัติการให้กำลังใจ และการประเมินผลการนิเทศ โดยการนิเทศภายใน แบ่งออกเป็น

1) ความหมายของการนิเทศภายใน กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการเรียนการสอน และเป็นการปรับปรุงการดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพในวิชาชีพครูและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

2) จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน เป็นการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ซึ่งการนิเทศจะทำให้บุคคลทั้ง 3 ฝ่าย คือ ผู้นิเทศ ผู้บริหาร และครูผู้สอน เกิดการตื่นตัวและมีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระบบการสอนให้ดีขึ้นเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้ได้ตามเป้าประสงค์ที่วางไว้

3) หลักการนิเทศภายใน เป็นการมุ่งที่จะพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

สรุปกิจกรรมการนิเทศภายใน เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการนิเทศบรรลุเป้าหมาย กิจกรรมการนิเทศมีมากมาย ซึ่งผู้นิเทศสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศแต่ละครั้ง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ครูและนักเรียน เช่น การเขียน การอ่าน การสัมภาษณ์ การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ การสาธิต การอภิปราย ฯ

กระบวนการนิเทศ แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า ผู้นิเทศต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการนิเทศอย่างถูกต้องตรงประเด็นมีระบบและขั้นตอนที่ชัดเจนในกระบวนการนิเทศและกระบวนการนิเทศที่เกิดขึ้นต้องเกิดจาก

ความร่วมมือของคณะครูทุกคนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนและการนิเทศต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครู (Chudaisiri, 2011) การประเมินผลการนิเทศภายใน เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างโดยมีการกำหนดเกณฑ์ (Criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสินการประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (Characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Bloom, 1971) การแก้ปัญหาซึ่งจะต้องประกอบด้วย 5 ขั้นตอนต่อไปนี้ สถานการณ์คือ สิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศรอบตัวผู้เรียนลักษณะประจำตัวของบุคคล ได้แก่ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียนซึ่งจะเป็นส่วนช่วยให้การเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จ (Cronbach, 1970)

สรุปการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน ได้จัดลำดับขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การวางแผนการนิเทศ (Planning) คือ การกำหนดวิธีการขั้นตอนและ การออกแบบระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำผลการ ออกแบบระบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแล้วจัดทำเป็นชุดปฏิบัติการ การนิเทศภายในต่อไป
- 2) การสร้างความเข้าใจและการเตรียมการนิเทศ (Informing) คือ การนำข้อมูลที่ได้อจากการศึกษา ระบบมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค ปัญหา คืออะไร และหากลยุทธ์ในการแก้ปัญหา
- 3) การปฏิบัติการนิเทศ (Doing) คือ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของระบบการนิเทศภายใน โดยจัดประชุมระดมความคิด เพื่อให้รู้สภาพปัญหา อุปสรรคโอกาสที่เป็นไปได้ในการพัฒนาระบบ การนิเทศภายในโรงเรียน โดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียน
- 4) การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing) คือ การนำระบบใหม่ หรือระบบที่ได้รับการปรับปรุงไปใช้ในการจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้และความเข้าใจสามารถนำไปใช้ตามระบบที่สร้างขึ้นใหม่ได้
- 5) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) คือ การตรวจสอบระบบใหม่หลังจากที่ถูกนำไปใช้ว่ามีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพ หรือสามารถแก้ไขปัญหาได้ผลเพียงใด ตลอดจนเป็นการดูแลรักษาระบบให้สามารถบริหารงานการนิเทศภายใน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด ได้แก่

1. แบบสอบถามสภาพการนิเทศภายในของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2
2. แผนการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2
3. คู่มือการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ความเที่ยงตรง (Validity) ค่าความสอดคล้องแบบ IOC ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha-Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1970 as Cited in Tawirat, 2000)

สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสถิติทดสอบที (t – test) โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า

1. กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีตำแหน่งปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีและมีประสบการณ์การทำงาน 6 – 10 ปี ซึ่งเป็นไปตามกลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ จัดทำแบบสำรวจข้อมูลในการดำเนินงานตามขอบข่ายภารกิจ 4 ด้านของโรงเรียน มีระดับการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาคือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ตามสภาพปัจจุบัน และความต้องการ และมีรายงานผลการนิเทศภายในโรงเรียน ตามลำดับ และมีการนำผลการนิเทศภายในไปใช้พัฒนา การจัดการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด
3. ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ การดำเนินการจัดทำแผนและปฏิบัติการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 มีระดับการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาคือผู้บริหารมีการมอบหมายหน้าที่ให้กับบุคลากรตามความถนัดและความรู้ ความสามารถ และผู้บริหารมีการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษาตามลำดับ และผู้บริหารมีการกำหนดทางเลือกในการดำเนินงานนิเทศภายใน มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด
4. ด้านการพัฒนาเครื่องมือ สื่อ และพัฒนากระบวนการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ มีการทดลองเครื่องมือในการนิเทศก่อนทุกครั้ง มีระดับการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาคือมีการสรุปผลการใช้สื่อ และเครื่องมือทุกครั้ง และนำผลการสรุปการใช้สื่อ และเครื่องมือมาปรับปรุงในการสร้างสื่อและเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพในครั้งต่อไป ตามลำดับ และผู้บริหารมีการประชุมคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการชี้แจงแนวการสร้างสื่อ และเครื่องมือในการนิเทศภายใน มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด
5. ด้านการปฏิบัติการตามแผนการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ ดำเนินการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนและดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่วางไว้ครบถ้วน มีระดับการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาคือ ดำเนินการให้คำปรึกษาแก่ครู และพาคณะครูไปศึกษานอกสถานที่ตามลำดับและดำเนินการบริหารจัดการการเรียนรู้ มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด
6. ด้านการประเมินผล และรายงานผลการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ ประเมินผลระหว่างดำเนินการนิเทศภายในและประเมินผลก่อนดำเนินการนิเทศภายในมีระดับการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาคือ

การกำหนดแนวทางในการประเมินการนิเทศภายใน และสรุปผลการนิเทศภายในตามลำดับ และประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการนิเทศภายในมีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด

ตอนที่ 2 เพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร และครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการตามวงจร PAOR เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนกลับ (Reflection) โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t-test ทักษะการนิเทศภายในการประชุมปฏิบัติการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S. D.	t	Sig
ก่อนการพัฒนา	21	10.76	1.60	15.404	.000***
หลังการพัฒนา	21	17.42	1.28		

คะแนนเฉลี่ยของผู้เข้ารับพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร และครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ก่อนการพัฒนามีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 10.76 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.60 และหลังการพัฒนามีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.42 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.28 โดยค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนามีค่ามากกว่าก่อนพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะการนิเทศภายในการประชุมปฏิบัติการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

ทักษะการนิเทศภายในการประชุมปฏิบัติการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน	ก่อนพัฒนา		หลังพัฒนา		ผลการพัฒนา
	$\bar{X}$	S. D.	$\bar{X}$	S. D.	
ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	2.98	0.28	4.32	0.17	+1.75
ด้านประเมินการนิเทศภายใน	2.79	0.40	4.20	0.28	+1.74
สรุปผลการพัฒนา	2.88	0.29	4.26	0.17	+1.38

ทักษะการนิเทศภายในการประชุมปฏิบัติการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมมีผลการพัฒนาขึ้น +1.38 เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน มีผลการพัฒนาขึ้น +1.75 และด้านประเมินการนิเทศภายใน มีผลการพัฒนาขึ้น +1.74

ตอนที่ 3 เพื่อประเมินผลการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร และครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจการนิเทศภายในการประชุมปฏิบัติการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

ความพึงพอใจการนิเทศภายในการประชุมปฏิบัติการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน	$\bar{X}$	S. D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านวิทยากร	4.50	0.18	มากที่สุด
ด้านเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ	4.52	0.38	มากที่สุด
ด้านสถานที่/ระยะเวลา	4.58	0.25	มากที่สุด
ด้านการนำความรู้ไปใช้	4.35	0.35	มาก
รวม	4.49	0.12	มาก

ความพึงพอใจการนิเทศภายในการประชุมปฏิบัติการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านสถานที่/ระยะเวลา มีระดับความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือ ด้านเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ และด้านวิทยากร ส่วนด้านการนำความรู้ไปใช้ มีระดับความพึงพอใจต่ำสุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครู ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นผลทำให้โรงเรียนขาดคุณภาพในการจัดการศึกษา รวมถึงผู้บริหารและครูไม่ได้ให้ความสำคัญกับการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ Vimutikarn (2015) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศภายใน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมมีผลการพัฒนาขึ้น +1.34 เหตุผลที่ทำให้ผลการวิจัยเป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉางให้ความสำคัญในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในเป็นอย่างดี การปรับปรุงพัฒนาผลการนิเทศทั้งก่อนและหลังซึ่งทำให้เห็นถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสามารถนำผลการนิเทศมาพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับของวิจัยของ Akkaraputtapong (2014) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทางสถานภาพของครูที่ส่งผลต่อความต้องการรูปแบบการนิเทศการ

สอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกันมีแนวโน้มต้องการการนิเทศการสอนรูปแบบที่ต่างกัน ครูที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีแนวโน้มต้องการการนิเทศการสอนทั้งสองรูปแบบไม่แตกต่างกันและครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้มีอายุหรือมีประสบการณ์สอนแตกต่างกันมีแนวโน้มต้องการการนิเทศการสอนรูปแบบที่ต่างกัน

3. ความพึงพอใจต่อการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร และครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เหตุผลที่ทำให้ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดประชุมปฏิบัติการ การพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน มีความพร้อมทางด้านการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร เนื้อหามีความครอบคลุมเกี่ยวกับการนิเทศภายในของสถานศึกษา ระยะเวลาในการประชุมเชิงปฏิบัติการมีความเหมาะสม และสามารถแนะนำกระบวนการนิเทศภายในแก่ครูผู้สอนคนอื่น ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Coladarci & Breton (1997) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพในการนิเทศของครู และวิธีการศึกษาในห้องเรียนการศึกษาพิเศษของครู พบว่า เครื่องมือการวัดประสิทธิภาพของครู มีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ตรงกับบริบทของห้องเรียนการศึกษาพิเศษ การวิเคราะห์องค์ประกอบของเครื่องมือได้รับการแก้ไข ทำให้มีโครงสร้างองค์ประกอบที่ใกล้เคียงกับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามปกติ ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนกับประสิทธิผลของครูได้รับการติดตาม ความสัมพันธ์ระหว่างอายุเพศ วิทยฐานะและความพึงพอใจในการทำงาน ในระดับมากที่สุด

สรุปผล

จากการศึกษา การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมมีการดำเนินการด้านการนิเทศภายในอยู่ในระดับ ปานกลาง

2. การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ได้ผลจากการดำเนินการดังนี้

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศภายใน ผลจากการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจจากทักษะการนิเทศภายในการประชุมปฏิบัติการการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โดยรวม ผู้เข้ารับพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน ก่อนการพัฒนามีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 10.76 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.60 และหลังการพัฒนามีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.42 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.28 โดยค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนามีค่ามากกว่าก่อนพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ด้านทักษะการนิเทศภายใน โดยรวมมีผลการพัฒนาขึ้น +1.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การวางแผนการนิเทศ (Planning) มีผลการพัฒนาขึ้นสูงสุด คือ +1.47 รองลงมาคือ การประเมินการนิเทศ (Evaluating) มีผลการพัฒนาขึ้น +1.43 การสร้างความเข้าใจและการเตรียมการนิเทศ (Informing) มีผลการพัฒนาขึ้น +1.38 การปฏิบัติการนิเทศ (Doing) มีผลการพัฒนาขึ้น +1.34 และการสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing) มีผลการพัฒนาต่ำสุด +1.09

2.3 ด้านประเมินการนิเทศภายใน โดยรวมมีผลการพัฒนาขึ้น +1.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) มีผลการพัฒนาขึ้นสูงสุดคือ +1.47 รองลงมาคือ การประเมินผลผลิต

(Product evaluation) มีผลการพัฒนาขึ้น +1.44 การประเมินตัวป้อน (Input evaluation) มีผลการพัฒนาขึ้น +1.30 และการประเมินสิ่งแวดล้อม (Context evaluation) มีผลการพัฒนาต่ำสุด +1.28

3. ประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร และครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมผลโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ควรมีการศึกษาแลกเปลี่ยนปัญหาหรือข้อเสนอแนะระหว่างเครือข่ายใกล้เคียงเพื่อการพัฒนาที่หลากหลายในเรื่องของการนิเทศภายใน

1.2 ควรมีกำหนดโครงสร้างของระบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาในเครือข่ายให้มีความชัดเจนและเป็นไปในทางเดียวกันเพื่อความต่อเนื่องในระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และสามารถร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศภายในได้

1.3 ควรมีการเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงสร้างของระบบการนิเทศภายในให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษากระบวนการนิเทศรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้ผู้บริหารและครูได้มีการพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาซึ่งย่อมมีความแตกต่างกันไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการนิเทศภายในเพื่อได้มีการวางแผนพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงลึกถึงปัญหาและความต้องการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

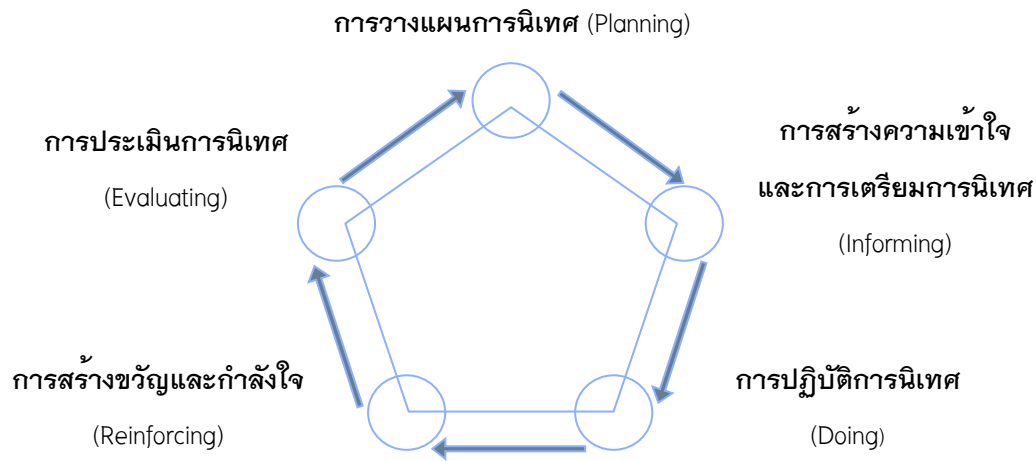
2.4 ควรมีการวิจัยประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาในเครือข่ายท่าฉางและเครือข่ายอื่นๆ

องค์ความรู้ใหม่

1. การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของการนิเทศภายใน นั้นยังคงขาดความจริงจังทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในให้กับผู้บริหารและครูของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ได้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและเป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อให้ได้แลกเปลี่ยนปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของการนิเทศภายใน และสามารถร่วมการแก้ปัญหาในรูปแบบของการร่วมมือในเครือข่ายโรงเรียน

2. แนวคิดการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน เป็นการพัฒนาระบบการนิเทศภายใน โดยใช้เครื่องมือการนิเทศผลการนิเทศภายใน โดยนำเอาทฤษฎีวิธีการพัฒนาตามวงจรการพัฒนากระบวนการของกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2008) 5 ขั้นตอน (PIDRE) แล้วนำไปใช้จริงจากนั้นทำการประเมินความพึงพอใจของการ

พัฒนากระบวนการนิเทศภายใน ดังแผนภาพที่ 1 พบว่า วิธีการนี้ทำให้การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในได้ผลสำเร็จตรงตามความต้องการของผู้ใช้และมีประสิทธิภาพ

แผนภาพที่ 1 แนวคิดการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน

References

- Achicson, A. G. (2003). *Clinical Supervision and Teacher Development Pre-Service and In-Service Applications*. U.S.A.: John Wiley & Sons.
- Akkaraputtapong, P. (2014). *Teachers' Characteristic Factors Influencing Instructional Supervision Model Needs of Secondary School Teachers*. Under the Office of Basic Education Commission. Master of Education (Supervision and Curriculum Development). Chulalongkorn University
- Bloom, B. S. (1971). *Handbook on formative and summative evaluation of student learning*. New York: McGraw-Hill.
- Chuaisiri, P. (2011). *A Study of Internal Supervision Implementation in Watpradoochimlee School*. Master of Education (Educational Administration). Srinakharinwirot University.
- Coladarci, T., & Breton, W.A. (1997). Teacher efficacy, supervision, and the special education resource-room teacher. *The Journal of Educational Research*, 90(4), 230-239.
- Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017). (April 6, 2017) Government Gazette, Volume 134, Section 40 A. Chapter 5, Section 54, Pp. 14-15.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper & Row.
- Glickman, C. D., Gordon, S. T., & Ross-Gordon, J. M. (2012). *The Basic Guide to Supervision and Instruction Leadership* (4th ed.). Boston: Pearson.

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Ministry of Education. (2008). *Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (2008)*. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand, Ltd.
- Office of the Basic Education Commission (2013). *Full Supervision Guidelines*. Bangkok: The Cabinet Press and the Government Gazette.
- Office of the Basic Education Commission (2019). *Guidelines for organizing the learning process according to the focus on the development of learner quality thinking skills*. Learning Process Development Group Office of Academic and Educational Standards.
- Office of the Education Council Secretariat (2017). *National Education Plan B.E. 2560 – 2579 (2017 – 2036)*. Bangkok: Prikwarn Graphic.
- Tawirat, P. 2000. *Research Methods in Behavioral Science and Social Science* (7th ed.). Bangkok: Office of Educational Testing and Psychology, Srinakharinwirot University.
- Vimutikarn, K. (2015). *The Development of Internal Supervision Manual of Islamic Private Schools in Surat Thani province*. Master of Education (Educational Administration). Suratthani Rajabhat University.